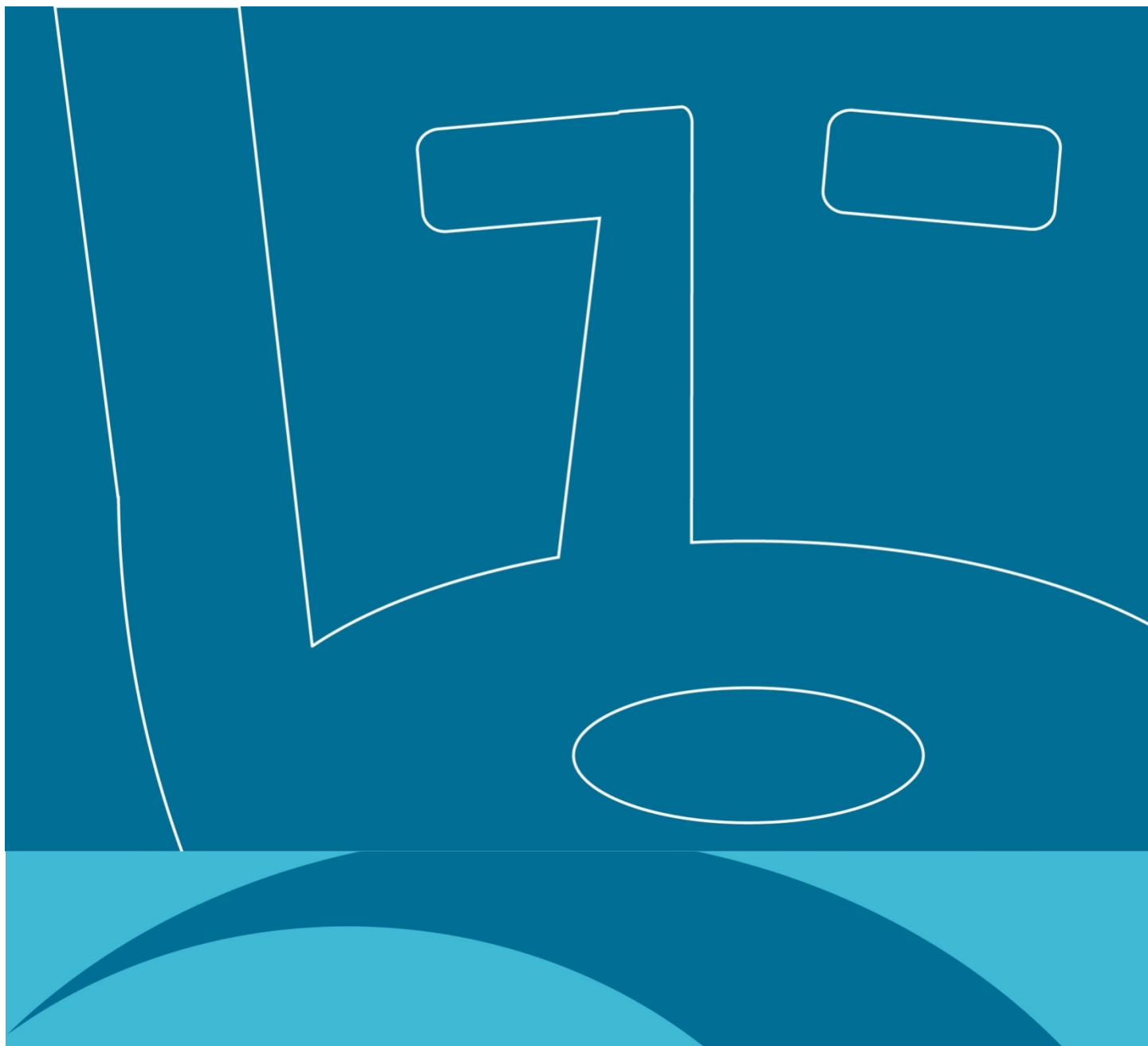

Håndbog om magtanvendelse for anbragte børn og unge

Pixiudgave til specialiserede plejefamilier

Februar 2024

Indhold

1.	Indledning.....	3
1.1.	Formål med håndbogen	3
1.2.	Anbragte børn og unges rettigheder	3
1.3.	Omsorgspligten og voksenansvar	3
1.4.	Lovgrundlag	4
2.	Fysisk guidning.....	4
3.	Forud for magtanvendelse - forebyggelse.....	5
4.	Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten	6
4.1.	Grundlæggende principper	6
4.2.	Afværgenhjælp	7
4.3.	Nødværge og nødret	8
5.	Registrering og indberetning	8
6.	Klageadgang	10

1. Indledning

Alle mennesker har ret til lige muligheder for omsorg, respekt for privatliv og værdighed samt retten til at bestemme over eget liv. Det gør sig også gældende for anbragte børn og unge. Men i nogle tilfælde kan barnet eller den unge ikke tage vare på sine egne interesser, da barnets eller den unges egne interesser og adfærd ikke nødvendigvis er udtryk for, hvad der er til barnets bedste. Der kan derfor være behov for at sætte grænser og gennemtvinge et indgreb mod barnets eller den unges vilje for at sikre barnets eller den unges sundhed og udvikling.

Denne håndbog om magtanvendelse er udarbejdet til brug i specialiserede plejefamilier.

1.1. Formål med håndbogen

Men hvor går grænsen mellem omsorg og magt? Og hvad er vigtigst? Børn og unges ret til privatliv og selvbestemmelse – eller omsorgspligten? Det at anvende magt for at gennemføre en beslutning beror på en afbalancering af hensynet til på den ene side at yde barnet eller den unge den nødvendige omsorg og beskyttelse og på den anden side at sikre den unges integritet og selvbestemmelsesret. Denne håndbog om magtanvendelse har til formål at give redskaber til at håndtere de situationer, hvor det kan blive nødvendigt at anvende magt for at opfylde omsorgspligten.

1.2. Anbragte børn og unges rettigheder

Anbragte børn og unge har de samme rettigheder som alle andre børn og unge. De er beskyttede af Grundlovens frihedsrettigheder og øvrige menneskerettigheder som f.eks. Børnekonventionen og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

I relation til magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for anbragte børn og unge er de mest relevante bestemmelser i Grundloven § 72 om boligens ukrænkelighed og § 71 om den personlige friheds ukrænkelighed, og at ingen kan underkastes nogen form for frihedsberøvelse, medmindre der er givet mulighed herfor i en lov (det er der f.eks. i straffeloven og psykiatriloven).

I Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er de mest relevante bestemmelser i denne sammenhæng artikel 3 om forbud mod tortur og anden umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, artikel 5 om frihedsberøvelse samt artikel 8 om retten til privat- og familieliv. I Børnekonventionen er bl.a. følgende bestemmelser relevante: artikel 12 om barnets ret til at blive hørt, artikel 13 om informations- og ytringsfrihed og artikel 16 om retten til privat- og familieliv og til respekten for sit hjem og brevveksling.

Ethvert barn og enhver ung har således en række grundlæggende rettigheder, som skal respekteres. Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal derfor ske i overensstemmelse med disse grundlæggende rettigheder.

1.3. Omsorgspligten og voksenansvar

Alle børn og unge har ret til omsorg og tryghed og skal behandles med respekt for sin person. Det påhviler forældrene at drage omsorg for barnet eller den unge, men når barnet eller den unge bliver anbragt, overgår dette ansvar fra forældrene til plejefamilierne. Det er således plejefamilierne, der under anbringelsen har pligt til at varetage den daglige omsorg for barnet eller den unge.

Ansaret indebærer, at plejefamilierne som led i varetagelsen af den daglige omsorg kan foretage nødvendige indgreb i barnets eller den unges selvbestemmelsesret for at sikre barnets eller den

unges interesser, herunder sikre, at barnets eller den unges fysiske og psykiske behov opfyldes, og at barnet eller den unge opbygger kompetencer til at indgå i sociale relationer, trives og modtager læring.

Vurderingen af, hvordan omsorgen for et barn eller en ung bedst varetages, skal ske ud fra en konkret afvejning af barnets eller den unges grundlæggende rettigheder og under hensyntagen til barnets eller den unges alder, modenhed og funktionsevne.

1.4. Lovgrundlag

Reglerne om magtanvendelse for anbragte børn og unge findes i lov om voksenansvar (herefter kaldet voksenansvarsloven) og i bekendtgørelse om voksenansvar for anbragte børn og unge. Der er i voksenansvarsloven samt bekendtgørelsen hjemmel til at gøre indgreb i de anbragte børns og unges grundlæggende rettigheder.

Formålet med voksenansvarsloven er at fastsætte rammer for plejefamiliers adgang til, som led i varetagelsen af den daglige omsorg, at anvende magt og foretage andre indgreb i anbragte børns og unges selvbestemmelsesret, og at sikre de anbragte børns og unges retssikkerhed i forbindelse hermed.

Reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for anbragte børn og unge skal først og fremmest beskytte anbragte børn og unge mod overgreb og forebygge unødvendig magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten. Reglerne beskriver således i hvilke situationer, der undtagelsesvist må anvendes magt, herunder på hvilke anbringelsessteder, der under nærmere angivne kriterier, kan anvendes magt og foretages de nødvendige former for indgreb. Reglerne indeholder endvidere en række procesregler om registrering, indberetning, tilsyn og klage.

Voksenansvarsloven giver de specialiserede plejefamilier mulighed for at anvende magt i forhold til følgende:

- ✖ § 8: Afværgehjælp (fastholde eller føre væk fra en situation)

For en nærmere gennemgang af afværgehjælp henvises til afsnit 4.

Andre former for magtanvendelse er ikke lovlige.

Almene plejefamilier, forstærkede plejefamilier og netværksplejefamilier har ikke adgang til at anvende magt.

Lovgivningen indeholder nogle direkte forbud mod bestemte former for handlinger og optræden over for anbragte børn og unge.

Der er således forbud mod:

- ✖ Legemlig afstraffelse
- ✖ Fiksering
- ✖ Ydmygende behandling
- ✖ Hånende behandling
- ✖ Nedværdigende behandling

2. Fysisk guidning

Specialiserede plejefamilier kan fysisk guide et barn eller en ung.

Fysisk guidning er ikke magtanvendelse. Ved fysisk guidning forstås, at man ved fysisk kontakt med barnet eller den unge angiver, f.eks. ved at lægge en hånd på skulderen, at barnet eller den unge f.eks. skal følge med eller standse. Det kan især over for mindre børn under skolealderen eller over for børn og unge med funktionsnedsættelser være nødvendigt som led i det pædagogiske arbejde at anvende fysisk guidning i større udstrækning for at undgå, at barnets sundhed og udvikling lider skade.

I den fysiske guidning ligger også, at man kortvarigt kan fastholde barnet eller den unge, f.eks. kan man fastholde et mindre barn, den tid det tager at børste barnets tænder eller hjælpe barnet i tøjet.

I den fysiske guidning er det også muligt at bortvise barnet eller den unge fra fællesskabet. Ved bortvisning forstås, at barnet eller den unge vises bort fra en situation, før den eskaleres yderligere. Det kan f.eks. ske ved, at man kortvarigt lægger en arm om skulderen på barnet eller den unge og på den måde får barnet eller den unge til at følge med væk fra episoden. Barnet eller den unge kan dog ikke bortvises fra selve anbringelsesstedet, men man kan f.eks. sende barnet ind på sit værelse og evt. følge vedkommende derind.

Anvendelse af fysisk guidning kan ske, når det er nødvendigt af hensyn til plejefamiliens ansvar for at varetage den daglige omsorg eller af hensyn til tryghed og trivsel i plejefamilien i tilfælde, hvor barnet eller den unge generer eller udøver chikane over for andre børn i plejefamilien, plejeforældrene eller andre. Beskyttelseshensynet og adgang til at gribe ind for at varetage den daglige omsorg vil typisk være større, jo yngre et barn der er tale om.

Der er kun tale om fysisk guidning, så længe barnet eller den unge ikke gør fysisk modstand mod f.eks. at blive ført et andet sted hen, dvs. at barnet følger med uden at gøre modstand. Gør barnet eller den unge fysisk modstand mod den fysiske kontakt og/eller det, den voksne ønsker, at barnet eller den unge skal gøre, skal den fysiske kontakt øjeblikkeligt ophøre.

Anvendelse af fysisk guidning skal ikke registreres og indberettes, men det vil være naturligt, at plejefamilien løbende reflekterer over deres pædagogiske praksis og anvendelsen af magt og fysisk guidning. Socialtilsynet fører tilsyn med bl.a. fysisk guidning.

3. Forud for magtanvendelse - forebyggelse

Det er vigtigt, at der i plejefamilierne konstant arbejdes på, at børnene og de unge motiveres til at modtage den socialpædagogiske behandling, støtte og omsorg, således at konfliktsituationer begrænses og magtanvendelse undgås.

Plejefamilierne bør, i det omfang det er forsvarligt under hensyn til barnets eller den unges bedste, sammen med barnet eller den unge, finde måder at yde støtten på, som barnet eller den unge kan acceptere. Ligeledes skal det tilstræbes, at konflikter håndteres gennem dialog, hvor barnet eller den unge i fællesskab med plejeforældrene finder en hensigtsmæssig og for alle parter acceptabel løsning. Det gælder også situationer, hvor barnet eller den unge nægter eller modsætter sig handlinger, der ud fra en faglig vurdering anses for nødvendige i forhold til omsorgspligten. Der skal lægges stor vægt på at forebygge, at uoverensstemmelser eller tilsvarende konflikter udvikler sig til tilspidsede og fastlåste konfliktsituationer, som i sidste ende kan resultere i anvendelse af magt.

Modsætter et barn eller ung sig gentagne gange at modtage nødvendig omsorg, skal plejefamilien gå i dialog med forældremyndighedsindehaveren, den anbringende kommune og eventuelt andre involverede parter om løsningsmuligheder. Dette kan f.eks. være aktuelt, hvis barnet eller den unge ikke vil tage sin medicin, modsætter sig at gå i skole eller hvis vedkommende jævnligt rømmer fra anbringelsesstedet.

Brist i kommunikationen mellem barn og voksen, barnets eller den unges oplevelse af ikke at blive forstået eller barnets eller den unges oplevelse af usikkerhed om sin egen situation og fremtid, er nogle af de forhold, der kan give anledning til konflikter i det daglige arbejde i plejefamilierne. I bestræbelserne på at undgå tilspidsede situationer, der kan udvikle sig til magtanvendelse, må der ved gentagne konflikter med et konkret barn eller en ung ses nærmere på de forhold, der har indflydelse på konflikternes opståen.

Nogle børn og unge i plejefamilier kan reagere meget voldsomt med følelsesudbrud, frustrationer og aggressioner. Det er derfor væsentligt, at børnene og de unge mødes med forståelse for deres følelser og frustrationer. Der bør arbejdes på, at disse børn og unge lærer at håndtere deres voldsomme følelser og konflikter med voksne og andre børn og unge. Hvilke metoder, der er hensigtsmæssige, vil afhænge af pågældende barn eller unge.

Forudsigelighed er et væsentligt element i opbygningen af et trygt miljø i plejefamilien og er derfor også vigtigt i forebyggelsen af konflikter og magtanvendelse. Forudsigelighed for børn og unge, der har ophold i en plejefamilie, forudsætter, at plejefamilien tilbyder en hverdag med klare og faste rammer, herunder at der sikres en kommunikation, som giver barnet eller den unge (reel) mulighed for at forstå baggrunden for de rammer, der er opstillet i den pågældende plejefamilie.

Magt må ikke anvendes forebyggende eller rutinemæssigt, f.eks. i tilfælde hvor et barn eller en ung tidligere har udvist en adfærd, hvor det var nødvendigt at foretage et indgreb. Det bør i stedet tilstræbes at afdække årsagerne til barnets eller den unges adfærdsmønstre, der ledte op til magtanvendelsen, og søge at undgå situationer, hvor behovet for magtanvendelse kan opstå, f.eks. ved at ændre på rutiner og tilgange til barnet eller den unge.

Optræk til konflikter skal altid forsøges afværget ved brug af socialpædagogiske metoder. Magt kan således kun anvendes som en sidste udvej i forsøget på at hjælpe et barn eller en ung, efter alle øvrige pædagogiske muligheder er udtømt.

Plejefamilien skal i den forbindelse altid søge at arbejde ud fra en pædagogisk tilgang, der forebygger magtanvendelser, så de så vidt mulig undgås, samt følge op på eventuelle magtanvendelser med henblik på løbende læring og forbedring af indsatsen.

4. Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten

Som gennemgået ovenfor er udgangspunktet som hovedregel, at der ikke skal anvendes magt over for anbragte børn og unge. Anvendelse af magt kan dog være påkrævet for at sikre anbragte børn og unges ret til omsorg, hensynet til andre eller ting.

Indgrebsmulighederne i loven beskriver således, i hvilke situationer der undtagelsesvist må anvendes magt og foretages indgreb i selvbestemmelsesretten i form af udøvelse af voksenansvaret for barnet eller den unge.

Der vil, afhængigt af et indgrebs karakter, være tale om enten magtanvendelse eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten, hvis et indgreb berører anbragte børn og unges rettigheder, som beskrevet i indledningen, og barnet eller den unge ikke samtykker hertil.

4.1. Grundlæggende principper

Forud for og i forbindelse med enhver magtanvendelse skal nedenstående principper altid iagttages:

- ✕ *Omsorg og socialpædagogisk indsats*
Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten må kun anvendes undtagelsesvist og må aldrig erstatte omsorg og en socialpædagogisk indsats.

- ✖ *Selvbestemmelsesretten og frivillig medvirken*
Børn og unge under 18 år har ret til medinddragelse, medbestemmelse og selvbestemmelse. Det er derfor helt centralt, at barnets eller den unges synspunkter altid inddrages i tilrettelæggelsen af den nødvendige indsats i overensstemmelse med barnets eller den unges alder, funktionsevne og modenhed, og at såvel den konkrete tilrettelæggelse som gennemførelsen af de nødvendige foranstaltninger så vidt muligt sker i dialog med barnet eller den unge.
Forud for enhver form for magtanvendelse og andre indgreb i barnets eller den unges selvbestemmelsesret skal plejefamilien afsøge alle muligheder for at opnå barnets eller den unges frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning.
- ✖ *Proportionalitets-princippet*
Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal altid stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Herved forstås, at hvis mindre foranstaltninger er tilstrækkelige, skal disse anvendes.
- ✖ *Skånsomt og kortvarigt*
Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal udøves så skånsomt og kortvarigt, som omstændighederne tillader, og med størst mulig hensyntagen til barnet eller den unges personlige integritet.
Den specialiserede plejefamilie skal også tage hensyn til andre tilstedeværende i familien, så der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulemper for andre.

4.2. Afværgehjælp

Specialiserede plejefamilier kan kortvarigt fastholde eller føre et barn eller en ung væk fra en situation, når det er nødvendigt for at afværge, at barnet eller den unge ødelægger eller beskadiger egne eller andres genstande i et ikke ubetydeligt omfang. Bestemmelsen omfatter også skade på dyr.

Formålet med bestemmelsen er først og fremmest at hindre, at barnet eller den unge ødelægger eller beskadiger egne eller andres ting i et ikke ubetydeligt omfang og eventuelt pådrager sig et stort erstatningskrav eller får forårsaget skade på noget af høj affektionsværdi enten for dem selv eller for andre. Begrebet afværgehjælp dækker over adgangen til at afværge materielle skader i et ikke ubetydeligt omfang.

Afværgehjælp kan være relevant i en situation, hvor et barn i et anfald af raseri f.eks. er ved at ødelægge fjernsynet, men kan også være relevant i en situation, hvor barnet eller den unge i et raserianfald kaster med service. Gentagen eller omfattende ødelæggelse af ting af mindre værdi, f.eks. billige drikkeglas, er også omfattet af bestemmelsen.

Afværgehjælp vil desuden kunne anvendes for at afværge tingskade, allerede før en ting ødelægges. Det afgørende er, at der foreligger en reel fare og risiko for, at barnet eller den unge vil foretage gentagen ødelæggelse eller beskadigelse af en eller flere ting af en ikke ubetydelig materiel eller affektionsmæssig værdi.

Ved kortvarig fastholdelse og føren af et barn eller en ung forstås, at barnet eller den unge fysisk kan fastholdes kortvarigt eller føres væk fra situationen, når de ovenstående betingelser er opfyldt.

Ved kortvarig fastholdelse forstås således, at man kortvarigt tager fat i eller holder fast om barnet eller den unge for at markere, at den uønskede adfærd skal bringes til ophør.

Ved føren væk fra en situation forstås, at barnet eller den unge fjernes fra den konkrete situation, så den igangværende handling øjeblikkeligt afbrydes.

Afværgehjælpen skal foretage så skånsomt som muligt og under iagttagelse af proportionalitetsprincippet. Indgrebet må således ikke være mere indgribende end nødvendigt. Hvis det er muligt at hindre skaden på en mindre indgribende måde, f.eks. ved at tale barnet eller den unge fra det, er der således ikke adgang til at anvende afværgehjælp.

4.3. Nødværge og nødret

Nødværge og nødret ligner umiddelbart indgreb i stil med magtanvendelse, men er det ikke. De hører ikke under voksenansvarsloven, men under straffelovens §§ 13 og 14, da reglerne har betydning for borgere generelt. Nødværge og nødret omhandler handlinger i ekstraordinære situationer, og der er tale om handlinger, der som udgangspunkt er strafbare, men som retten kan vurdere som værende straffri.

Reglerne finder således anvendelse i særlige tilfælde:

Nødværge er en handling, der er strengt nødvendig for at modstå eller afværge et angreb, som enten er påbegyndt eller skal til at ske. Nødværge kan kun anvendes mod den eller dem, der foretager det uretmæssige angreb. Nødværge kan ikke ske over for et angreb, der er afsluttet, og nødværge begrænser sig kun til at uskadeliggøre angriberen – ikke til at påbegynde et angreb.

Hvis plejefamilier har været nødsaget til at tage førergreb/slå/sparke for at afværge skade på sig selv eller andre, fordi barnet/den unge var helt ustyrlig, kan plejefamilien blive straffri i medfør af nødværgebestemmelsen i straffeloven.

Det er en betingelse for straffrihed, at nødværgehandlingen er både nødvendig og forsvarlig. En nødværgehandling er nødvendig, når handlingen er det, der skal til for at afværge det uretmæssige angreb. Hvis det uretmæssige angreb kunne være afværget på en mindre indgribende måde, har nødværgehandlingen ikke været nødvendig. Om en nødværgehandling er forsvarlig er navnlig et spørgsmål om proportionalitet. Der skal være et rimeligt forhold mellem nødværgehandlingen og det eller den, der er udsat for et uretmæssigt angreb, og som nødværgehandlingen skal beskytte.

Nødret er kun aktuel, når nødværge ikke finder anvendelse. Nødret kan i modsætning til nødværge være rettet mod en anden end angriberen og kan anvendes for at afværge en truende skade på mennesker eller værdier. Det kan eksempelvis være ved at bryde ind i en bygning, hvor der er udbrudt brand. Handlingen er ulovlig, men man straffes ikke, fordi man gør det for at afværge større skade. Kunne man inden for lovens rammer have opnået samme resultat, kan man dog godt blive straffet. Nødretshandlingen skal være nødvendig for at afværge en skade.

Brug af nødværge og nødret skal indberettes på samme måde som magtanvendelse.

I tilfælde, hvor der er tvivl om, hvorvidt der er tale om nødværge/nødret eller magtanvendelse i henhold til voksenansvarsloven, skal sagen så hurtigt som muligt indberettes til myndigheden.

Den anbringende kommune og socialtilsynet vurderer i forbindelse med indberetningen, om en handling fra plejefamiliens side har været ulovlig.

Hvis kommunen, socialtilsynet, barnet/den unge, pårørende eller andre anmelder sagen til politiet, er det op til domstolene at vurdere, om plejefamilien skal straffes efter straffelovens voldsbestemmelser, eller om plejefamilien kan blive straffri i medfør af reglerne om nødværge/nødret.

5. Registrering og indberetning

Magtanvendelse eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal registreres og indberettes af plejefamilien til myndigheden i den anbringende kommune og til socialtilsynet.

Specialiserede plejefamilier skal registrere og indberette deres anvendelse af:

- ✖ Afværgehjælp (fastholde eller føre væk fra en situation)
- ✖ Magtanvendelse i øvrigt
- ✖ Nødværge/nødret

Hændelsen skal registreres på Social- og Boligstyrelsens indberetningsskema 1b:

<https://sbst.dk/tvaergaende-omrader/voksenansvar-for-boern-og-unge/registrering-og-indberetning>

Det er et krav, at registreringen foretages inden for 24 timer. Dette er først og fremmest af hensyn til barnets eller den unges retssikkerhed men også af hensyn til den involverede plejefamilie.

Barnet eller den unge, der har været involveret i episoden, skal gøres bekendt med registreringen og have lejlighed til at ledsage denne med sin egen redegørelse for episoden.

Indberetning til den anbringende kommune – det personrettede tilsyn

Efter den foretagne registrering på det anførte indberetningsskema 1b, skal plejefamilien uden ugrundet ophold (dvs. hurtigst muligt og inden for 24 timer, når registreringen er fuldført) sende kopi af indberetningsskemaet til den anbringende kommune, som herefter foretager *det personrettede tilsyn* ift. om plejefamilien fortsat er det rette for barnet eller den unge, eller om anvendelsen af magt giver anledning til at overveje ændringer i den iværksatte indsats over for barnet eller den unge. Vær opmærksom på, at skemaet skal sendes sikkert og ikke via almindelig mail.

Hvis plejefamilien ofte anvender magt over for et barn eller en ung, kan det således f.eks. betyde, at barnet eller den unge er anbragt i en plejefamilie, der måske ikke er i stand til at håndtere barnets eller den unges behov. I disse tilfælde må kommunen derfor vurdere, hvorvidt der er behov for at anbringe barnet eller den unge på et andet anbringelsessted, hvor personalet f.eks. har en øget adgang til at anvende magt eller har andre socialpædagogiske færdigheder, som kan være nødvendig for, at der ydes en korrekt indsats over for barnet eller den unge.

Indberetninger om magtanvendelse skal ligeledes indgå i den anbringende kommunes løbende overvejelser, herunder om der er ændringer i barnets eller den unges forhold, der påvirker vurderingen af, om vedkommende er anbragt det rigtige sted.

Orientering af forældremyndighedsindehaveren

Forældremyndighedsindehaveren skal uden ugrundet ophold (dvs. hurtigst muligt og inden for 24 timer, når registreringen er fuldført) orienteres om magtanvendelsen. Ofte vil barnet eller den unge kontakte forældremyndighedsindehaveren efterfølgende, og den hurtige orientering vil derfor gavne dialogen og samarbejdet mellem forældre og plejefamilien.

Forældremyndighedsindehaveren skal ikke have tilsendt indberetningsskemaet. En mundtlig orientering i telefonen er tilstrækkelig.

Indberetning til socialtilsynet – det driftsorienterede tilsyn

Ved månedens udgang indsender den specialiserede plejefamilie kopi af alle indberetningsskemaerne sammen med eventuelle relevante kommentarer til socialtilsynet.

Socialtilsynet gennemgår de indkomne indberetningsskemaer og vurderer, om de giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser, herunder om de giver anledning til en dialog med den konkrete plejefamilie om deres pædagogiske praksis.

Det kan f.eks. omhandle behov for ændringer i tilrettelæggelsen af arbejdet i plejefamilien, så anvendelsen af magt reduceres mest muligt.

Socialtilsynet skal ikke træffe afgørelse om lovligheden af de enkelte foretagne magtanvendelser.

6. Klageadgang

Myndigheden i den anbringende kommune skal i forbindelse med en anbringelse hos en specialiseret plejefamilie oplyse barnet eller den unge samt forældremyndighedsindehaverne om deres rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, herunder adgangen til at klage til kommunen.

Således bliver barnet eller den unge samt forældremyndighedsindehaverne allerede ved anbringelsen oplyst om deres ret til at klage til kommunen over anvendelse af magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

Det er den specialiserede plejefamilie, der ud fra en konkret vurdering beslutter, om betingelserne for at anvende magt er opfyldt i en konkret situation. Der skal således ikke indhentes en forudgående tilladelse fra kommunen.

Klager over anvendelsen af magt eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten kan indbringes for kommunen (myndigheden i den anbringende kommune) af anbragte børn og unge, der er fyldt 12 år, samt forældremyndighedsindehavere.

Ved behandlingen af klagen bør myndigheden i den anbringende kommune indhente en udtalelse fra plejefamilien. Herudover kan det være relevant at indhente udtalelse fra socialtilsynet, barnet/den unge og eventuelt andre.

